

Proiect de candidatură

Judecător Mihaela Meaucă

Despre mine

Sunt judecător la Tribunalul București, cu o vechime în magistratura de 15 ani, iar în profesia de judecător de 13 de ani.

Am absolvit Facultatea de Drept din cadrul Universității Al. I. Cuza din Iași, apoi Institutul National al Magistraturii, am fost judecător stagiar la Judecătoria Botoșani, iar după promovarea examenului de capacitate am fost numită în funcția de judecător la Judecătoria Sectorului 1 București, prin Decretul Președintelui României nr. 167/2010. Am promovat efectiv la Tribunalul București, la data de 01.11.2012.

Îmi depun candidatura, deși cred că ar fi fost oportună declanșarea alegerilor după ce s-ar fi dat posibilitatea legiuitorului să decidă dacă se impune ca membrii secțiilor C.S.M. să fie aleși de către întreg corpul magistraților judecătorești, respectiv procurori. Ar fi fost firesc, în condițiile în care activitatea Consiliului are în vedere sistemul judiciar în ansamblul său. De aceea, în primul rând, solicit votul colegilor care funcționează la tribunale, însă apelez la toți colegii care vor citi proiectul meu de candidatură, ca în cazul în care își însușesc ideile exprimate, să voteze candidați din partea judecătorilor, curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție, care urmăresc aceleași obiective.

Se spune că ”definiția nebuniei este să faci același lucru în mod repetat și să te aștepti să obții rezultate diferite”. Șapte dintre cei nouă membri aleși ai actualei Secții de judecătorești, dețineră anterior funcții de conducere în cadrul sistemului judiciar și totuși cele mai multe dintre obiectivele din cadrul proiectelor de candidatură ale actualilor membri, nu au fost realizate, deși au avut la dispoziție mai mult de 5 ani. Dacă ceea ce dorim este o schimbare în bine, cum ar putea fi aceasta obținută? Prin menținerea statu quo-ului, cu speranța că derapajele, inechitățile din sistemul judiciar se vor autoregla?

Ținând seama de timpul scurt pe care judecătorii îl au la dispoziție pentru întâlnirile cu candidații, conform calendarului aprobat, despre mine vă pot spune, că din anul 2008 am avut o activitate neîntreruptă în funcția de judecător, Judecătoria Sectorului 1 și Tribunalul București, fiind instanțe cu o încărcătură mare de dosare. Atunci când a fost necesar, m-am implicat prin formularea de propuneri pentru îmbunătățirea activității la nivelul Secției a VIII a, fiind aprobate de conducerea instanței solicitările mele cu privire la evidențierea în ECRIS la rubrica redactor a asistenților judiciari desemnați să redacteze hotărârile, conform art. 426 C pr. civ și cu privire la stabilirea unei proceduri de lucru în vederea atribuirii spre redactare a unui număr maxim de hotărâri fiecărui asistent judiciar. Propunerea prin care solicitam înființarea a două completuri specializate în funcție de materie: asigurări sociale, respectiv litigii de muncă, nu a fost adoptată, deși nu a fost negată existența problemei pe care am semnalat-o cu privire la volumul inegal de muncă.

Am solicitat Ministerului Justiției declanșarea procedurii de auditare externă a sistemului de repartizare aleatorie. Raportul de audit va fi un instrument valoros pentru viitorul Consiliu, în procesul de regândire a sistemului punctajelor de complexitate a

cauzelor, în analiza oportunității modificării Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, în asigurarea rolului de garant al independenței justiției. Arătam în demersul efectuat că a expirat termenul prevăzut de dispozițiile art. 53 alin 3 din Legea nr 303/2004, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 207 din 20 iulie 2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial nr. 636 din 20 iulie 2018. Conform acestor dispoziții " Sistemul de repartizare aleatorie a cauzelor pe completuri de judecată se auditează extern, la fiecare 2 ani, sub conducerea Ministerului Justiției și cu implicarea societății civile și a organizațiilor profesionale ale magistraților. Concluziile auditului sunt publice." Ministerul Justiției are potrivit legii obligația de a conduce activitatea de auditare externă a sistemului de repartizare aleatorie, activitate ce presupune verificarea tuturor intervențiilor efectuate în Ecris care au influențat repartizarea aleatorie, analizarea modului de configurare a fiecărui complet de judecată, constatarea eventualelor erori umane produse, identificarea vulnerabilităților programului informatic și a problemelor de securitate la nivel de " cod sursă".

M-am adresat Consiliului Superior al Magistraturii cu plângere prealabilă împotriva Hotărârii nr 609/07.06.2016 cu propuneri concrete cu privire la modul de calcul al complexității cauzelor. Era prima dată când mă adresam Consiliului Superior al Magistraturii, însă nu era prima dată când judecătorii au apelat la CSM cu speranța deșartă că vor găsi rezolvare unor probleme reale, unii colegi din cadrul Secției a VI a Civila a Tribunalului București suportând din fonduri proprii costurile unei expertize extrajudiciare pentru determinarea timpului lor efectiv de lucru. În perioada în care am formulat cererile, nu m-am gândit la o viitoare candidatură la CSM. Nevoia a stat la baza acestor demersuri, nu visurile de mărire, nu ocuparea unei demnități publice care nu poate reprezenta decât o imensă responsabilitate. Cert este că în calitate de judecător cu funcție de execuție, nu poți genera schimbările atât de necesare sistemului judiciar.

Principalele obiective urmărite în cazul alegerii ca membru CSM

Problemele cu care ne confruntăm sunt multiple, fiind binevenite propunerile formulate de către colegi, atât timp cât pot conduce la o însănătoșire a sistemului judiciar. De pildă, se impune digitalizarea justiției, însă numai în condițiile garantării dreptului la un proces echitabil și cu protecția datelor cu caracter personal. Ar fi oportună modificarea dispozițiilor din Legea nr. 303/2004 cu privire la transferul judecătorilor, întrucât apreciez ca Legea nr 313/2021 nu respectă în întregime considerentele Deciziei nr. 454/24 iunie 2020 pronunțate de Curtea Constituțională, dispozițiile art. 61² fiind lipsite de previzibilitate, mai ales în cazul în care au fost formulate cereri de transfer de către judecători aflați în situații identice. O altă problemă veche a sistemului, care trebuie rezolvată, este legată de încetarea detașării judecătorilor la alte instituții, având în vedere deficitul de personal din instanțe.

Totodată, după o experiență de peste 9 ani în soluționarea contestațiilor formulate împotriva deciziilor de sancționare disciplinară a salariaților, apreciez ca ar trebui să existe o preocupare mai mare pentru identificarea și înlăturarea cauzelor săvârșirii abaterilor disciplinare de către magistrați.

Cele mai importante obiective urmărite:

I. Stabilirea unui volum optim de activitate în instanțe. Adoptarea unui nou sistem unic de stabilire a complexității cauzelor. Redimensionarea schemelor de personal. Degrevarea instanțelor.

Hotărârea CSM nr. 830A/2007, astfel cum a fost modificată și Hotărârea nr 609/07.06.2016 a Consiliului Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători, nu au reușit să echilibreze volumul de activitate al judecătorilor, ci reprezintă cauze ale repartizării inechitabile a muncii. Nu sunt luate în calcul o mulțime de criterii care influențează complexitatea reală a unei cauze, iar multe dosare au un punctaj de complexitate nejustificat de mare. Factorul esențial în stabilirea complexității este timpul efectiv pe care un magistrat trebuie să îl aloce unui dosar, de la înregistrarea lui până la semnarea hotărârii, iar o expertiză în efectuată la nivelul întregului sistem, ne-ar confirma tuturor aceasta situație.

Este absolut necesară adoptarea unei reglementări cu privire la stabilirea unui procent de diminuare a complexității pentru cauzele repetitive, pentru cererile anulate în procedura de regularizare prevăzută de art. 200 C pr. civ, pentru cauzele în care s-a admis excepția conexității, a litispendenței, în cazul admiterii excepției necompetenței, în cazul renunțării la judecată, a consfințirii tranzacției, în cazul acordului de recunoaștere a vinovăției în materie penală.

Se impune o reglementare distinctă pentru cauzele cu un număr foarte mare de părți (acțiunile colective) care blochează în mod automat completul de judecată, o perioadă îndelungată. O situație similară cererilor introduse de sindicate în numele a mii de membri de sindicat, va apărea odată cu implementarea Directivei nr. 1828/2020 privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor (class action lawsuit). Până la 25 decembrie 2022, statele membre au obligația de a adopta și publica actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma directivei.

Este necesară stabilirea unui procent de majorare a indicelui de complexitate, pentru fiecare martor audiat, pentru fiecare expertiză administrată, pentru cauzele în care este necesară consultarea documentelor clasificate conform Legii nr 182/2002, introducerea indicelui de complexitate pentru fiecare obiect principal în cadrul aceluiași dosar, pentru excepțiile de neconstituționalitate, de nelegalitate, lista putând fi completată cu foarte multe criterii, inclusiv acordarea punctajului de 100% pentru dosarele soluționate în căile de atac. Stabilirea unor criterii generale revine Consiliului Superior al Magistraturii, durata de soluționare a unei cauze fiind esențială pentru stabilirea complexității. În anumite cazuri, cum ar fi stabilirea cauzelor repetitive va fi necesară implicarea colegiilor de conducere a instanțelor. Situația este similară și în materie penală, fiind necesară echilibrarea volumului de activitate. Consultarea judecătorilor, realizarea unor studii în primele luni de mandat și implementarea noului sistem în primul an de mandat se impune, având în vedere numărul mare al cererilor de pensionare depuse de către judecători.

Dezideratul urmărit și nerealizat până în prezent este ca judecătorii cu aceeași specializare, care funcționează în cadrul unor instanțe de același grad, să soluționeze un

număr egal de cauze din fiecare categorie: simple - în sensul de cauze cu grad mic de complexitate, cauze cu grad mediu de complexitate, cauze dificile. De asemenea, trebuie realizată o repartizare echitabilă și a cauzelor urgente. Punctele de complexitate ar putea fi menținute, atât timp cât vom identifica soluții în vederea repartizării fiecărui judecător a aceluiași număr de cauze dificile, medii, simple. În caz contrar, este indicată renunțarea la acest sistem, fiecare dosar urmând a avea un singur punct de complexitate în momentul repartizării. Complexitatea finală poate fi stabilită ulterior, prin încadrarea automată a cauzelor în una din cele 3 categorii, în funcție de soluția pronunțată în dosar (dacă se soluționează sau nu fondul cauzei), numărul termenelor de judecată acordate și în funcție de celelalte criterii la care am făcut referire.

Accesul egal la justiție presupune ca judecătorul investit să poată soluționa cauza într-un termen rezonabil. Întrucât nici revizuirea Constituției nu poate fi făcută dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora și pentru că nimeni nu poate fi judecător în propria cauză, consultarea judecătorilor din fiecare materie este necesară, însă la stabilirea finală a complexității trebuie avute în vedere criterii obiective. Prin evaluarea duratei medii de soluționare a unor cauze, a timpului efectiv necesar soluționării cauzelor, urmează a fi redimensionate schemele de personal, după stabilirea numărului necesar de judecători la nivelul întregii țări, la nivelul fiecărei instanțe, în funcție de specializare. Nu este lipsită de semnificație împrejurarea că judecătorii care funcționează în cadrul unor instanțe cu o cazuistică vastă, cu încărcătură mare de dosare, solicită eliberarea din funcție imediat ce îndeplinesc condițiile legale de pensionare.

Codul muncii se aplică și magistraților, iar norma de muncă trebuie stabilită astfel încât să asigure un ritm normal de lucru, la o intensitate a efortului intelectual și o tensiune nervoasă care să nu conducă la oboseala excesivă a salariaților. Un volum de activitate prea mare, nu numai că vulnerabilizează magistratul, ci pune în pericol actul de justiție. În contextul în care experiența este o calitate incontestabilă în această profesie, trebuie identificate soluții pentru menținerea capacității de muncă a judecătorilor.

Având în vedere numărul mare de cereri de pensionare depuse în această perioadă de către magistrați, trebuie luat în considerare faptul că nu sunt afectați doar judecătorii care rămân în activitate, ci și justițiabilii, pentru că dreptul la un proces echitabil presupune soluționarea cauzei într-un termen rezonabil de către un magistrat care nu se va "robotiza" pentru a supraviețui.

Trebuie formulate propuneri pentru degrevarea instanțelor, identificarea unor soluții legislative care să respecte cerințele Curții Constituționale din perspectiva accesului la justiție cu privire la procedura medierii, a concilierii prealabile, modificarea Codului de procedura civilă în sensul citării obligatorii a părților pentru un termen administrativ anterior acordării termenului de judecată, în vederea exprimării acordului expres sau a refuzului expres sau tacit cu privire la parcurgerea procedurii concilierii. Ar mai fi necesară formularea unor propuneri de modificare a Codului de procedura civilă cu privire la cerințele de formă ale cererii de chemare în judecată. În practica judiciară sunt rar întâlnite situațiile în care complexitatea cazului impune redactarea unei cereri de chemare în judecată pe zeci de pagini.

II. Formularea de propuneri pentru adoptarea unei legi speciale în materie de salarizare a magistratilor

Art. 74 alin (3) din Legea nr 303/2004 prevede că drepturile salariale ale judecătorilor și procurorilor nu pot fi diminuate sau suspendate decât în cazurile prevăzute de prezenta lege. Salarizarea judecătorilor și procurorilor se stabilește prin lege specială.

În condițiile în care ceea ce se urmărește este performanța, excelența în sistemul judiciar, se impune o remunerare a judecătorilor pe măsura acestor exigente. O lege specială de salarizare a magistratilor ar constitui o garanție a independenței financiare a judecătorilor, a stabilității și previzibilității în această materie. De ani de zile, ordonatorul principal de credite refuză judecătorilor acordarea unor drepturi salariale care sunt acordate altor colegi magistrați, iar în calitate de judecător specializat în dreptul muncii, apreciez ca este absolut necesară adoptarea acestei legi speciale, cu reglementari clare, previzibile cu privire la drepturile salariale cuvenite și eventual cu o jurisdicție specială în cazul contestării modului de calcul al drepturilor acordate. Se impune degrevarea instanțelor de judecată și un exemplu bun ar fi să începem cu litigiile privind drepturile salariale ale magistratilor, cu propuneri legislative astfel încât să nu mai fim nevoiți să acționăm în judecată proprii angajatori.

În vederea garantării principiului ”plată egală pentru muncă egală”, apreciez că în viitor va putea fi realizată o salarizare diferențiată în funcție de gradul instanței la care judecătorul își desfășoară activitatea. Un judecător care funcționează la curtea de apel trebuie să fie salarizat în viitor la un nivel superior față de un judecător care își desfășoară activitatea la judecătoria sau tribunal, dar care deține gradul profesional de curte de apel. Aceeași este situația și în cazul judecătorilor cu grad de tribunal care funcționează la judecătoria. Deși au gradul profesional obținut, iar instanțele superioare au locuri vacante, în prezent acestea nu se ocupă de îndată, astfel cum ar fi normal, acesta fiind rolul obținerii gradului profesional.

Apreciez ca o astfel de modificare legislativă nu poate fi luată în calcul înainte de realizarea primului obiectiv cu privire la normarea muncii. Este necesară adoptarea de măsuri de încurajare a colegilor să promoveze efectiv, însă Consiliul trebuie să își îndeplinească în prealabil, obligația de a asigura un volum optim de activitate la toate instanțele.

III. Transferarea bugetului și a calității de ordonator principal de credite de la Ministerul Justiției la CSM, în ipoteza în care nu este posibilă preluarea acestuia de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Acesta este un obiectiv propus în mod constant de către candidații la demnitatea de membru CSM, dar care nu a fost realizat până în prezent. Va fi necesară o voință comună a membrilor viitorului Consiliu, astfel încât să nu mai existe o aplicare diferențiată în funcție de ordonatorul de credite a dispozițiilor legale în materie de salarizare. Totodată, fără soluționarea problemei finanțării justiției nu vor fi realizate toate obiectivele propuse, inclusiv asigurarea unor sedii corespunzătoare, a angajării unui personal auxiliar suficient și bine pregătit. Până la mutarea în alt sediu a Secțiilor a VI a și a VII a, mi-am desfășurat

activitatea ani întregi, ca mulți alți colegi, în condiții improprii, într-un birou cu dimensiunile unei debarale, fără lumină naturală, experiență care nu îmi va permite să uit cât de importantă este accelerarea proiectului "Cartierul pentru Justiție" precum și celelalte proiecte aflate în derulare la nivelul țării în vederea asigurării unor sedii adecvate pentru instanțe.

IV. Cariera judecătorului. Abrogarea Hotărârii nr. 1113 din 7 octombrie 2021 pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor.

Nu voi face aprecieri cu privire la legalitatea acestei hotărâri adoptate pe final de mandat, întrucât cel mai probabil se vor pronunța instanțele de judecată. Apreciez însă, ca fiind o oportunitate abrogarea acestui regulament, care reprezintă o întoarcere în trecut a magistraturii. Performanța în sistemul judiciar nu poate fi urmărită prin mijloace care pun în pericol independența judecătorului și care vor conduce în cele din urmă la consecințe negative asupra actului de justiție.

V. Imaginea și independența justiției

Sunt necesare și reforme de substanță pentru creșterea încrederii în actul de justiție, nu doar îmbunătățirea imaginii justiției, a percepției asupra acesteia. Nu neg utilitatea ghidurilor pentru bune practici în relația dintre judecători și celelalte profesii juridice, dar a fost suficient un singur caz în care un avocat a fost condamnat de către Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru a afecta în mod negativ buna cooperare, întreaga breaslă profesională a avocaților manifestându-și revolta, în spațiul public fiind exprimate dubii inclusiv cu privire la corectitudinea repartizării aleatorii a dosarului respectiv.

Situația a fost discutată și la nivelul magistraturii, însă nu cu privire la cazul concret, având în vedere că stabilirea situației de fapt este și rămâne atributul exclusiv al completului investit cu soluționarea cauzei. Au prezentat interes probleme de principiu cum ar fi: repunerea în discuție în procesul penal a unor hotărâri judecătorești definitive, precum și previzibilitatea legii, stabilirea limitelor în care poate acționa avocatul în activitatea specifică acestei profesii, fără a fi considerat un participant la o infracțiune săvârșită de către partea pe care o asista sau o reprezintă.

În susținerea cererii pe care am formulat-o către Ministerul Justiției pentru declanșarea procedurii de auditare externă a sistemului de repartizare aleatorie, am justificat interesul prin raportare la jurământul depus în calitate de judecător, de a respecta drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, inclusiv dreptul acestora de acces la instanță, aparenta imparțialității instanței fiind la fel de importantă ca imparțialitatea însăși. Raportul de audit reprezintă o garanție prevăzută de Legea nr 304/2004, necesară pentru încrederea în actul de justiție.

Imaginea justiției în ultimii 2 ani a avut de suferit. Apreciez ca rolul de garant al independenței justiției nu poate fi realizat atunci când nu există un acces efectiv la justiție,

într-un anumit domeniu al relațiilor sociale. Pentru a apăra independența justiției, prin ipoteză, ar fi necesară existența justiției, a dreptului de acces la justiție. Fac referire la o situație extrem de gravă reținută de către Curtea Constituțională prin Decizia nr 392/2021 publicată în Monitorul Oficial nr. 688 din 12 iulie 2021. Starea de alertă a fost ridicată, însă experiența trecută ne învață că poate fi oricând reinstăuită, astfel încât trebuie formulate propuneri de reglementare a unei proceduri rapide de soluționare a contestațiilor formulate împotriva măsurilor adoptate în temeiul Legii nr 55/2020.

Declinul apărării drepturilor și libertăților fundamentale în această perioadă istorică, nu numai în țara noastră, ci și în alte state cu o lungă tradiție democratică, nu poate fi decât un motiv de îngrijorare. Paul Freund, un reputat profesor de drept constituțional, referindu-se la Curtea Supremă din Statele Unite ale Americii, afirma că aceasta ”nu ar trebui să fie niciodată influențată de vremea zilei, dar inevitabil va fi influențată de climatul epocii (”the Court should never be influenced by the weather of the day, but inevitably they will be influenced by the climate of the era”). E necesar să conștientizăm că toate constituțiile, declarațiile, convențiile cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului nu sunt ficțiuni, nu sunt documente desuete, chiar dacă această lume se află într-o profundă schimbare.

Judecător

24.03.2022

Mihaela Meaucă